

A megoldásra váró legfontosabb feladatok: a könyvtárak számítógépesítése, a távközlési és hálózati infrastruktúra megteremtése a könyvtárak számára elfogadható áron való hozzáféréssel, a nemzeti bibliográfia elérhetővé tétele belső és külső felhasználók számára.

Példaként az OCLC (*Online Computer Library Center*) felépítése és működése szolgálhat. Oroszországban a könyvtári infrastruktúra bonyolult, és eltér a nyugatiaktól, felépítése egyrészt ágazati (tudományos-műszaki könyvtárak, orvosi könyvtárak, mezőgazdasági könyvtárak stb. hálózata), másrészt regionális. A könyvtárak száma meghaladja a 160 ezret, közülük 3-4 ezerben van számítógépes rendszer. Az osztott használatra alkalmas feldolgozások különböző becslések szerint mintegy 10–15 évet vesznek igénybe. A jelenlegi elektronikus katalógusok cseréje alkalmatlan információkat tartalmaznak, aminek fő oka az egységes csereformátum hiánya, a könyvtárak által használt szoftverek sokfélesége és inkompatibilitása, valamint a könyvtárosok felkészületlensége.

A cél egy OCLC-hez hasonló katalógizáló központ kialakítása, amely az osztott katalógizálásra és a nemzeti bibliográfiához szükséges információállomány létrehozására irányuló feladatokat egyaránt ellátja. Ez a központ egyúttal a külföldi rendszerekkel biztosíthatná a kompatibilitást, és végezhetné a sokoldalú bibliográfiai és egyéb információcserét. A tervek szerint az Orosz Osztott

Katalógizálási Központ független szervezet lenne. Alapítói a nagy orosz könyvtárak (pl. az Állami Orosz Könyvtár, az Orosz Nemzeti Könyvtár, az Állami Központi Orvostudományi Könyvtár, a Moszkvai Egyetem Kutatókönyvtára) és a különböző ágazatok. Az első szakaszban a bázisintézmény az Orosz Nemzeti Nyilvános Tudományos-Műszaki Könyvtár lenne. A projektben különböző könyvtárak szakemberei vesznek részt. A projekt irányítója *Yakov Shraiberg*, a bázisintézményi feladatot ellátó könyvtár igazgatóhelyettese. A már kidolgozott tervek a rendszer felépítését és a távadatátviteli háttérrel írják le. A rendszerben részt vevő hazai könyvtárakat két csoportra osztották, az első csoportnak hozzáférése és módosítási joga van a közösen épített adatbázisban, a második csoport csak lekérdezésre használhatja a közös katalógust. A nemzeti bibliográfia rekordokat az Orosz Könyvkamara fogja előállítani.

A projekt kidolgozása és megvalósítása az orosz könyvtári-információs infrastruktúra továbbfejlesztését jelenti, a külföldi felhasználók számára pedig a megnyitja nemzeti bibliográfiához és más információs termékekhez való hozzáférést.

/SHRAIBERG, Y. L.: Project „Russian OCLC”: Global Information Infrastructure. = Microcomputers for Information Management, 12 köt. 4. sz. 1995. p. 279–286./

(Viszocsekné Péteri Éva)

Bajban a Kanadai Nemzeti Könyvtár

A Kanadai Nemzeti Könyvtár költségvetése az 1986–87-es költségvetési évtől az 1994–95-ös évtől eltelet kilenc év alatt a központi költségvetési megszorítások következtében 7,5 millió dollárral csökkent. Az 1995–96-os évtől kezdve az 1997–98-ig újabb 7,5 milliót vesznek el a könyvtártól, s 1998–99-re további visszafogások várhatók. Ha ez így folytatódik, a könyvtár aligha lesz képes más-ként funkcionálni, mint egy áruház és dokumentumellátó központ.

Most 30%-kal csökkentették a beszerzési keretet, ami legsúlyosabban a külföldi Canadiana beszerzését érinti. A könyvtár gyűjteményének teljességét komoly veszély fenyegeti. A tömeges savtalanító program három műszakjából kettőt megszüntettek, s visszafogták az egyéb állomány-megóvási programokat is.

A személyzet csökkentése károsan befolyásolja a feldolgozást. A Canadiana kisebb hányadáról készülnek teljes rekordok, s még a nemzeti bibliográfiának is gyakran meg kell elégednie a gyarapítás során készített rekordokkal. Meghosszabbodik az átfutási idő, s nagyobbak lesznek a restanciák.

A nyitvatartási órákat csökkentették. A referenzkérdések megválaszolása késedelmet szenved, s több kérdést továbbítanak más forrásokhoz.

A központi katalógusban és a könyvtárközi kölcsönzésben eszközölt korlátozások azt eredményezik, hogy a kézirat formában tett bejelentések közül kevesebbet vezetnek be az adatbázisba, s kevesebben foglalkoznak a kérésekkel és a lelőhely-megállapítással.

A Nemzeti Könyvtár visszafogja tevékenységét a könyvtári szabványosításban és a különféle, országos érdekű programokban is. A kiállítási és rendezvényi program a felére redukálódott.

A használóknak a jövőben térítést kell fizetniük a könyvtárközi kölcsönzés keretében kapott fénymásolatokért, és a csereközpont által közvetített anyag kezeléséért.

/SCOTT, M.: Budget cuts force reductions on collections and services. = National Library News, 28. köt. 1. sz. 1996. p. 1., 5./

(Papp István)